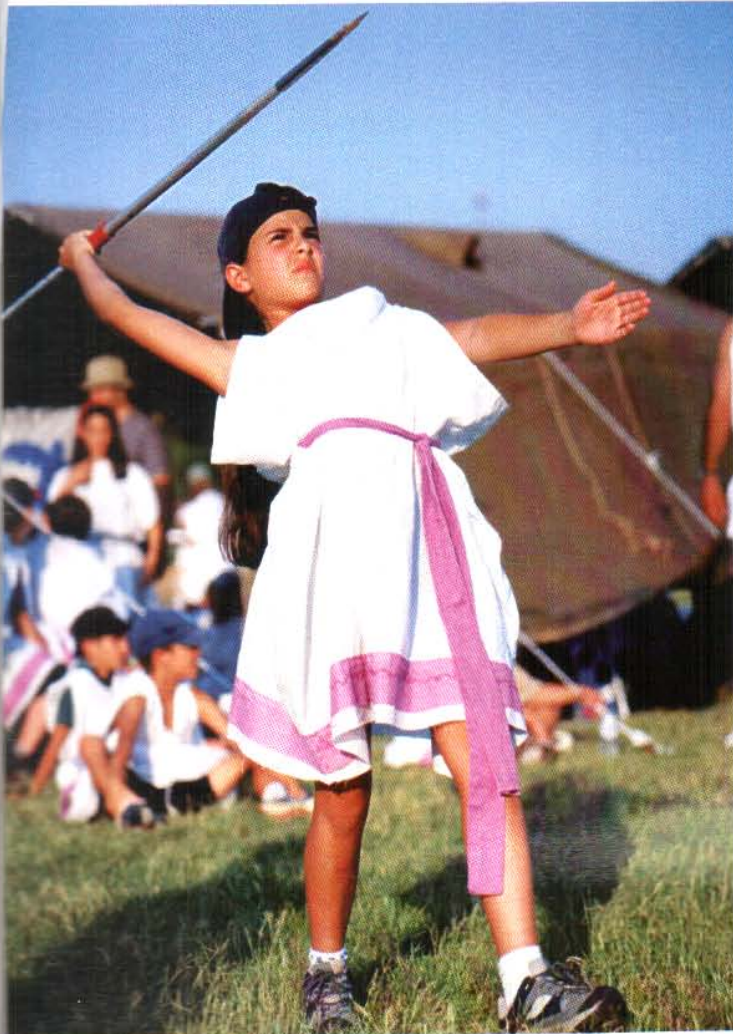

תנועה, תרתי משמע

מאת דוד לוי

פגישה עם אל יווני

צילום: אהוד רושני

במוזיאון היפהפה שבגן השלושה (הסחנה), מוצגים ממצאים מעתיקות בית-שאן. יש שם גם אוסף עשיר של חפצי אמנות וכלים מתרבות יוון ורומאומן התרבות האטרוסקית וכן אוספים ממצרים הקדומה ומפרס. כל זה נשמע כמו קוריקולום ולדורף ללימודי ההיסטוריה בכיתה ה'! - לא בכדי.

עתה הוקם במוזיאון מרכז חדש, "מרכז השלום". לראשו של הרקולס זר דפנה. הוא מוקף במוצגים רבים, אבל התמונות שמולו הן שמושכות את תשומת-לבו של האל האולימפי: תצלומים ובהם ילדים מטילים כידונים, זורקים דיסקוסים, אוחזים זה בזה במעגלי היאבקות, רצים, והם לבושים טוניקות לבנות... הרקולס תוהה. הילדים והתמונות מופרים לו כל-כך. מזכירים לו את ימי זוהרו. אך בו-בזמן כל העסק הזה נראה קצת תמוה. בתמונות, הגיבורים הם ילדות וילדים. אלה אינם מתחריו משכבר הימים, הגברים הגיבורים, השריריים, שגופם משוח בשמן. ובכל זאת, הוא חושב בלבו, בלי ספק הם עוסקים במקצועות אולימפיים. ומניין הוא מכיר אותם?

אכן, האל הישיש כבר פגש את הילדים הללו. מתי? היכן? - על כך בין השאר נספר בהמשך.

מסלול יעוץ ביוגרפי הוליסטי

תוכנית הכשרה דו-שנתית בהנהלת גלי אדר M.A.

בתוכנית: ♦ סדנת ביוגרפיה ♦ דמיון מודרך

- ♦ יחסי מטפל מטופל בייעוץ ביוגרפי - גלי אדר M.A.
- ♦ המערכת המשפחתית והזוגית בפרספקטיבה רוחנית
- ♦ טכניקות בפסיכותרפיה - אמתי מגד M.A.
- ♦ ציור ע"פ הגישה האנתרופוסופית - דניאל זהבי
- ♦ קואצינג - ציפי סרבטקה

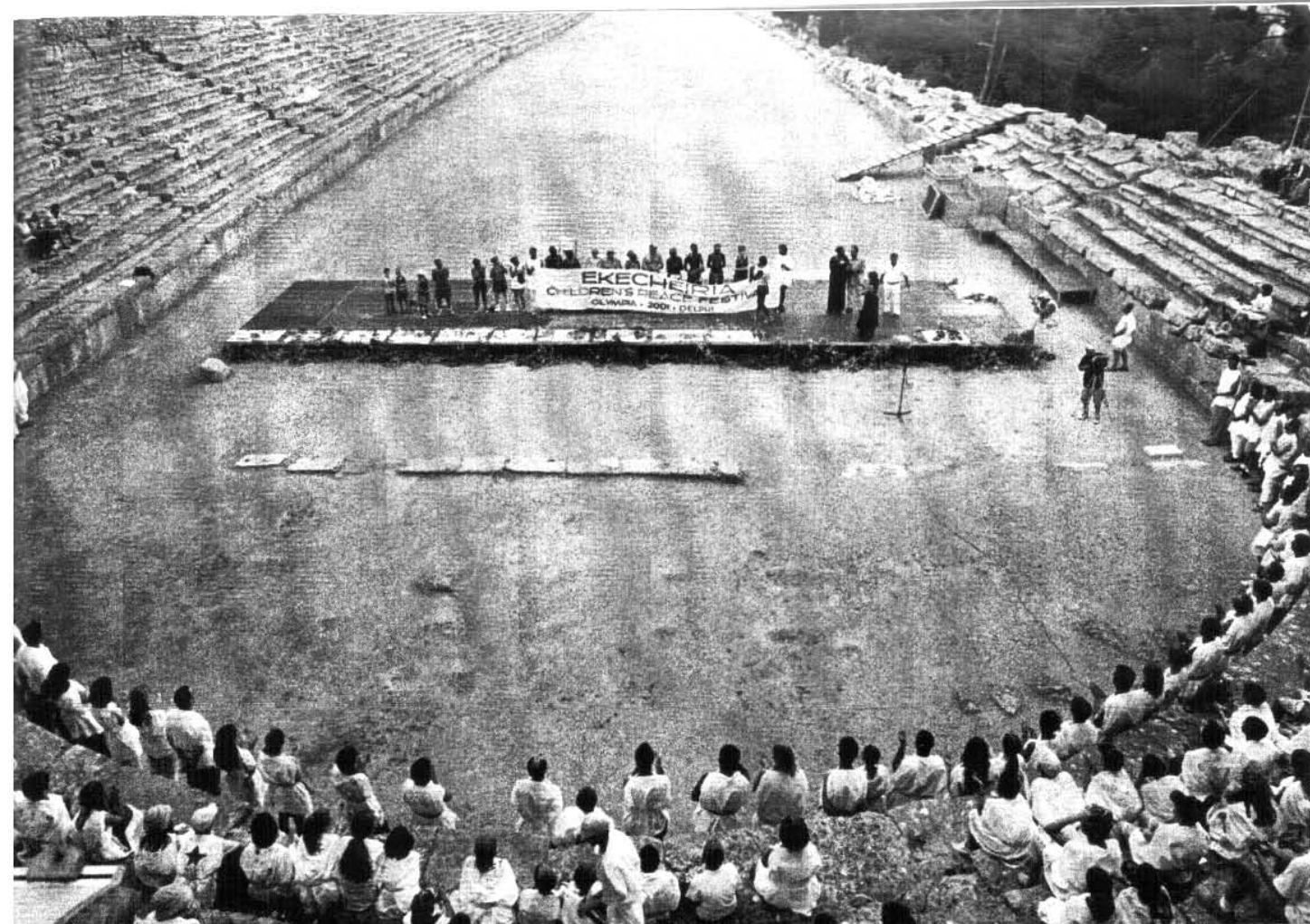
Eure College

המכללה לרפואה משלימה

מפגשים עם גור נפש בוי

קניון נהריה קומה עליונה, רחוב אירית 2, נהריה לפרטים והרשמה: 04-9111039

טקס סיום האולימפיאדה באצטדיון העתיק בדלפי, 2001. צילום: אהוד רומנו

הטמון בעשייה יחד, פיסית, שמשותפים בה ילדים החיים בסיטואציה של סכסוך ופחדים הדדיים, בלי לדעת זה את שפתו של זה. הילדים עבדו, שיחקו ואף התקוטטו לפעמים כדרך הילדים. הם גרמו גם להוריהם להיפגש. זאת היתה מבחינתו הוכחה שלחינוך ולדורף יש שליחות שהיא מעבר לבתי-ספר ולדורף. עבודת החקלאות, שהיא חלק מקוריקולום ולדורף לכיתה ג', יכולה לשמש גם למפגש עם ה"אחר". האולימפיאדה, שצומחת מתוך הקוריקולום של כיתה ה', יכולה לשמש זירה לעשייה חברתית ולפסק זמן של שלום בין ילדים שעמיהם מצויים בסכסוך דמים.

All in Peace

מסורת האולימפיאדה מתקיימת בארץ, להוריד, מתחילתם של בית-ספר ולדורף בישראל. תחילה השתתפו בה שתי כיתות, אחר-כך שלוש – ובאולימפיאדה הארצית האחרונה שהיתה בגן השלושה לפני שבועות אחדים השתתפו לא פחות מ-180 ילדי כיתות ה' משישה בתי-ספר.

איל חבר לאמין סואעד המורה לבוטמר (התעמלות בגישה אנתרופוסופית) ולוזהיר עבד-רב המורה לערבית. הם החליטו לפתח את הרעיון וליישמו. לאט-לאט הבשילה התוכנית לייסד אולימפיאדה בין-לאומית לילדים מאזורי סכסוך ומצוקה – ישראל-פלסטין, יוון, הקהילה היוונית והטורקית בקפריסין, קוסובו, בלגרד, אלכסנדריה, מובאגי בצרפת, אירלנד, רוסיה ועוד.

"בשנת 1999 בכינוס מחנכים לשלום שיזם עמוס דוידוביץ -

במדינות רבות התכוננו ילדים לקראת האולימפיאדה, קצתם "ילדי ולדורף" ומרביתם מן החינוך ה"רגיל". הם השקיעו את מרצם באימונים אולימפיים, מתוך הקפדה על היופי והאסתטיקה של התנועה, על ההתכוונות הפנימית – שחשובים יותר מן ה"כמות" של התוצאה המדידה. אפילו בדרום-אפריקה התאמנו ילדים עיוורים בני שבת הזולו לקראת התחרויות.

במרחק כמה שעות נסיעה, בית קפה מנומס במושבה הגרמנית בירושלים. המלצר עדיין לא התעורר, מתנהל בסרבול, אבל איל בלוך ערני ומלא תוכניות כתמיד. כמה פסיעות משם, בלב השכונה השוקקת חיים, בניין עתיק ומטופח, שוכן בית-הספר ולדורף - אדם, שהוא נמנה עם מייסדיו והיה אחד ממחנכיו הראשונים.

"מה הסיפור של התמונות?" אני שואל.

איל לוגם ממץ הפרות שלו ומספר לי איך, לפני יותר מעשר שנים, איברהים אבו-עיסא מבית-לחם והוא החליטו לעשות שלום. הם יצרו "בתי-ספר תאומים" – שני בתי-ספר משני צדי הסכסוך. אבו-עיסא, מנהל בית-הספר פרחי התקווה, גייס את תלמידיו, ובלוך, מחנך כיתה ג' באדם, הוביל את כיתתו. לאורך השנה, עיבדו זאטוטי כיתות ג' חלקת אדמה בשיטות עבודה קדמוניות. שם הבין איל את הפוטנציאל

"היכולת שלנו להשפיע ישירות על הסכסוך בין ישראל לחיזבאללה, לדוגמה, מוגבלת מאוד. יש גורמים חיצוניים, כמו ארצות-הברית ואירן, שמלבים את העימות. אבל אנחנו יכולים להשפיע על האדם היחיד. אנחנו מחפשים את השלום הפנימי. שבתוכנו. אנחנו רוצים לעזור לעצמנו ולאחרים לחיות בשלום עם עצמנו. זה לא מה שיביא מיד את השלום העולמי, אך אולי זאת הדרך אליו... אני מאמין שמוקד החינוך הוא השאלה החברתית. חינוך שמתמקד בעבודה החברתית של התלמיד עשוי להשפיע לטובה על החברה. אני מאמין שחינוך ולדורף צריך להתמקד בקבוצה, בקהילה, בחברה"

למורים ולמנהלים מ-12 קהילות באזורי סכסוך, האחר למורים לחינוך גופני ואחד למנהיגות צעירה שכל קהילה בחרה".

כולם כבר היו מוכנים. ממשלת יוון העמידה לרשותם את המחנות באולימפיה ובדלפי. הורי הילדים בכל הארצות התגברו על חששותיהם ונרתמו במרץ לטובת העניין.

אבל בתום הסמינר למנהיגות צעירה, כשאחרון הצעירים עלה למטוס וטס חזרה לארצו, עמדו המארגנים בבעיה לא פשוטה איימה למוטט את כל הפרויקט.

"ישבנו בבית קפה במרכז אתונה - איליה, עמוס ואני. סיכמנו בסיפוק את הסמינר המוצלח. התרשמנו שהמנהיגות הצעירה היא קבוצת איכות שעליה אפשר לבנות ולהיבנות. הכול היה טוב ויפה. מאתיים-חמישים ילדים בכמה וכמה ארצות עובדים ומצפים בכיליון עיניים לטוס לאולימפיאדה... ואז הבנו שאנחנו

בבעיה". איל ספק מחייך. "לא היה לנו די כסף להטיס אותם. חסרו לנו לא פחות מחצי מיליון דולר, והאירוע אמור להתרחש בעוד פחות מחודשיים...". מה עושים?

פגישה שנייה עם אל יווני

"ישבנו ושאלנו זה את זה: 'מה נחוץ לנו? מה יכול לתת לנו הצבא היווני?' הכנו רשימה. ביקשנו להיפגש עם בכיר במשרד הביטחון היווני. סיפרנו לו עלינו, על החלום שלנו, והגשנו לו את הרשימה... הרשימה כללה מטוסים להטסת הילדים, אוטובוסים להסעתם, אוהלים, אמבולנסים, מיטות, מכשירי קשר..."

שר ההגנה של יוון אישר להם כמעט את כל הבקשות, חוץ מבקשה אחת: למכשירי הקשר הם מתבקשים לדאוג בעצמם.

כאן נכנס לתמונה ידידנו הרקולס. ההוא שהביט בתצלומים בתחילת הכתבה.

שר ההגנה נתן הוראה ומטוסי תובלה צבאיים מסוג הרקולס המריאו לישראל, לקפריסין, לבלגרד ולקוסובו, במטרה להביא ליוון את המטען העדין ביותר שהובילו אי-פעם. ילדי האולימפיאדה הנרגשים התיישבו על הספסלים הקשים ונאחזו בלולאות המתנדנדות. חיילי שלום קטנים. וכך פגש הרקולס את הילדים הללו בפעם הראשונה...

ובו נפגשו מחנכים מכל העולם ומכל הזרמים - הצגתי בפעם הראשונה את רעיון האולימפיאדה העולמית: ילדים מאזורי סכסוך ומצוקה ישחזרו את המשחקים האולימפיים, ישחקו, יחוו שגם הילדים שימעבר לגבול' הם ילדים כמותם" כך למעשה נולד ארגון אולימפיס, שלימים, בלחץ הוועד האולימפי העולמי, שינה את שמו לאולימפיס (All in Peace).

כשנתיים אחר-כך השתתפה כיתתו של איל באולימפיאדת ולדורף הארצית של כיתות ה', בפארק עין-חמד ליד ירושלים. בשלב הזה, כבר הבשיל הכל. עוד אנשי מעשה נלהבים רבים הצטרפו ליוזמה - כמו עמוס דוידוביץ' ואליאס רובינס היווני. גם גיימס מקמילן האמריקני, הנחשב לאחד ממורי בוטמר הבולטים, הצטרף ליוזמה מתוך אמונה בפוטנציאל שלה להשפיע. אנשי היוזמה הקישו על כל דלת, בטוחים בכוחו של הרעיון,

והדלתות נפתחו כמו מעצמן. שר החוץ של יוון, פפנדיאוס, אימץ אותם אליו. לבו נפתח אליהם, אולי מעצם המחשבה שהאקחרייה - השלום האולימפי הקדוש וכריתת הברית בין היריבים לשעבר בתקופת יוון הקדומה - תקום לתחייה ביוון המודרנית, באולימפיה ובדלפי ההיסטוריות. בוודאי הקסים אותו הרעיון שבמקומות שבהם התמודדו גיבורי יוון ייפגשו ילדים מארצות מוכות ומסוכסכות.

במדינות רבות התכווננו ילדים לקראת האולימפיאדה, קצתם "ילדי ולדורף" ומרביתם מן החינוך ה"רגיל". הם השקיעו את מרצם באימונים אולימפיים, מתוך הקפדה על היופי והאסתטיקה של התנועה, על ההתכוונות הפנימית - שחשובים יותר מן ה"כמות" של התוצאה המדידה. אפילו בדרום-אפריקה התאמנו ילדים עיוורים בני שבט הזולו לקראת התחרויות.

"עיוורים?" אני שואל.

"זאת הייתה אחת ההצלחות הגדולות שלנו. הילדים האלה חיזקו את תחושת היכולות שלהם, התחושה שהם יכולים להתמודד, להצליח. הם שימשו דוגמה לכולנו. כל ילד באולימפיאדה התחזק בתחושתו שהוא יכול להתמודד עם מגבלות - חיצוניות או פנימיות". איל מסיים את מיץ הפרות שלו. המלצר הישנוני מגיש לנו קפה הפוך.

"כדי לבסס את הרעיון ארגנו שלושה סמינרים. האחד

שר ההגנה נתן הוראה ומטוסי תובלה צבאיים מסוג הרקולס המריאו לישראל. לקפריסין. בבלגרד ולקוסובו. במטרה להביא ליוון את המטען העדין ביותר שהובילו אי-פעם. ילדי האולימפיאדה הנרגשים התיישבו על הספסלים הקשים ונאחזו בלולאות המתנדדות. חיילי שלום קטנים

צילום: אהוד רומנו

האולימפיאדה זכתה להצלחה רבה. שמה יצא בכל העולם. מבחינת איל, חינוך ולדורף מילא את שליחותו נאמנה: נתן מעצמו גם למען אלה שלא זכו ללמוד בבתי-ספר ולדורף. הוא זרע זרעים של הבנה ושלום, ומי יודע מתי הם ינבטו ומה יצמיחו. מאות מחנכים ברחבי העולם הושפעו מן הרעיונות שמומשו באולימפיאדה. אוהד רומנו, צלם, הצטרף אליהם ובמצלמה רגישה ואוהדת תיעד רגעים מרטיטים של ילדים, יפים כאלים אולימפיים ואמיצים כגיבורים יווניים. "זה בעצם הרעיון המקורי של חינוך ולדורף", אומר איל, "לשמש השראה למחנכים, כדי שיממשו את הרעיונות בבתי-הספר שלהם, בתוך הקהילות. שטיינר ראה בעיני רוחו בית-ספר ולדורף אחד והרבה מחנכים שלומדים ממנו. לחינוך ולדורף יש פוטנציאל להיות מרפא חברתי".

כעבור שנתיים, בשנת 2003, שוב הוטסו בהרקולסים ילדים מאזורי סכסוך ומצוקה אל האולימפיאדה, ושוב עוררה היא הדים רבים על פני הגלובוס.

חלון פתוח. קוד פתוח

"יזמנו וביצענו את הרעיון פעמיים, כדי להוכיח שהדבר אפשרי. הוכחנו שיש אפשרויות אחרות לתקשר. לפעמים הדלת נסגרת, כמו במצב של מלחמה, אבל תמיד נפתח חלון. חובתי כמחנך היא להראות את האפשרויות הקיימות – והילד יבחר. קיבלנו דיווחים רבים על שינויים שהתרחשו בעקבות הפרויקט. לדוגמה, בבלגרד רבים מתייחסים אל הצוענים כאל מצורעים. חצי שנה לאחר האולימפיאדה הוקם שם מיזם לעבודה עם צוענים. איש לא שש לעשות זאת, חוץ מבוגרי האולימפיאדה. הם התנדבו לעבוד אתם. כמחנך, עלי לעודד ולפתח יצירתיות חברתית. האולימפיאדה היא סוג של יצירתיות חברתית. כל אלימות וכל מלחמה נובעות מחוסר יצירתיות חברתית".

בשנת 2004 הוצגה תערוכה מתצלומיו של אוהד רומנו, שתיעד את שתי האולימפיאדות, במרכז המבקרים באו"ם. באותה השנה, ביום השנה הבין-לאומי לשלום, הכריז

האו"ם על אולימפיס כעל אחת מהתוכניות הטובות ביותר לחינוך לשלום באמצעות הספורט.

בשנתיים האחרונות פיתח הארגון "ארגו כלים" לחינוך, להיברות ולשלום – במימון יפני.

אולימפיס הוא ארגון, תנועת נוער, מפעל התנדבות?

איל מחיך. "אולימפיס היא תנועה, תרתי משמע. במלים אחרות, זה ארגון וירטואלי. פעילי הארגון אמנם עומדים בקשר, אך הארגון אינו קיים כמוסד. אין לו הוצאות תפעול וכל הפעילים בו מתנדבים. מי שמתעניין ברעיונות של אולימפיס יכול להיעזר בנו. אנו נפנה אותו למי שעשוי לעזור לו או נעזור לו בעצמנו. אנו יכולים לסייע בארגון אירוע גדול כמו האולימפיאדה הבין-לאומית או בהכנת שיעור אחד לכיתה אחת. לפי הצורך, אנו מקימים קבוצת עבודה, והיזומה המקומית תתקצב בידי עמותה מקומית או גוף בין-לאומי. זה מעין 'קוד פתוח' חברתי. כל אדם מוזמן לקחת מאתנו, באופן חופשי, רעיונות ותוכניות ולשכפל או לפתח אותם – בתנאי שיחזיר אותם לקהילה".

השלום שבתוכנו

איל, המצב החברתי בארץ קשה. יש רעבים. דומה שהסולידריות החברתית נחלשת. המצב הביטחוני מדאיג. יש סכנה של התלקחות מלחמתית...

"היכולת שלנו להשפיע ישירות על הסכסוך בין ישראל לחיזבאללה, לדוגמה, מוגבלת מאוד. יש גורמים חיזוניים, כמו ארצות-הברית ואירן, שמלבים את העימות. אבל אנחנו יכולים להשפיע על האדם היחיד. אנחנו מחפשים את השלום הפנימי, שבתוכנו. אנחנו רוצים לעזור לעצמנו ולאחרים לחיות בשלום עם עצמנו. זה לא מה שיביא מיד את השלום העולמי, אך אולי זאת הדרך אליו... אני מאמין שמוקד החינוך הוא השאלה החברתית. חינוך שמתמקד בעבודה החברתית של התלמיד עשוי להשפיע לטובה על החברה. אני מאמין שחינוך ולדורף צריך להתמקד בקבוצה, בקהילה, בחברה".

"יומה הסיפור של התצלומים במוזיאון ביד השלושה?"

"הקשר עם המוזיאון הארכיאולוגי נוצר בשנת 2002, כשהעברנו לסחנה את האולימפיאדות הארציות של כיתות ה'. דרור סגל, מנהל המוזיאון, נרתם והתגייס לעשייה שלנו, שמתאימה מאוד למוזיאון שלו, הן מבחינת התצוגות שבו, הן מבחינת הרוח הפועמת בו. בזכות הקשר הזה, האולימפיאדות הארציות משלבות פעילויות מרתקות במוזיאון. כעת הקשר בין המוזיאון לחינוך ולדורף התקדם עוד שלב. המוזיאון ייסד את 'מרכז השלום'; שבו, נוסף על התצוגות הרגילות, יש תערוכה מתצלומי האולימפיאדות שצילם רומנו... וזה הדיאלוג שבין העבר ובין העתיד".

בין התמונות תוכלו לקרוא גם על אולימפיס, על האקחרייה ועל עקרונות האולימפיאדה הבין-לאומית לילדים מאזורי סכסוך ומצוקה.

המוזיאון, כאמור, יפה ומרתק. תוכלו להעפיל על תל-עמל שהוא ניצב עליו, להשקיף למרחבים הירוקים, ליהנות מן המוזיאון ומן הפעילויות המוצעות בו, לקשור שיחה עב הרקולס ועם יוונים אחרים, לקנח בטבילה חמימה בנחל עמל ולהירדם בשלווה ובחסד על הדשא הרך.

דוד לוי הוא מחנך בבית ספר אדם בירושלים, עוסק גם בעריכה ובכתיבה. dvd.lv3@gmail.com